

Innst. S. nr. 103

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument nr. 8:98 (2006-2007)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Olemic Thommessen, Elisabeth Aspaker, André Oktay Dahl, Sonja Irene Sjøli og Svein Flåtten om utredning og innføring av Internett-basert tjenesteportal til bruk ved kjøp av plasser i barnevernstiltak

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Forslagsstillerne vil understreke at det er av stor betydning at man sørger for et kvalitativt godt barnevern når barn plasseres utenfor hjemmet.

Når det gjelder tilbud i institusjon og ulike andre tiltak, finner vi leverandører både fra offentlig og privat sektor. Etter en total gjennomgang av de private aktørene de senere år, har det skjedd en utrenskning og opprydding. I dag ser vi et privat barnevern preget av faglig kompetanse og mangfold.

Ulike kompetansemiljøer knyttet til ulike institusjoner og tiltak representerer et mangfold. Dette mangfoldet har vi som politikere et særlig ansvar for å sikre. Derfor må vi også legge til rette rammebetingelsene på en slik måte at alle aktører opererer i markedet på like vilkår.

Forslagsstillerne viser til at i dag ser vi at det statlige barnevernet har en rekke fordeler og konkurransevridende faktorer i sin favør, som bidrar til innskrenkninger i og avvikling av private tiltak og institusjoner. Vi er i ferd med å miste en rekke faglige retninger og metodiske tilnærminger som kun er representert i privat regi.

Staten har et særlig ansvar for å påse at de tiltak som barn møter, er av god kvalitet. Det er derfor behov for godkjenning av og tilsyn med alle tiltak i barnevernets regi, uavhengig av om de er private eller offentlige. I dag har vi ingen godkjenningsordning for de offentlige institusjonene.

Forslagsstillerne mener det er på tide å sikre reell likebehandling av offentlige og private aktører i dette markedet. Derfor anmoder en Stortinget om å be Regjeringen vurdere å innføre en bestillerportal etter dansk modell, hvor alle tiltak i markedet ligger inne med all nødvendig informasjon. En slik portal vil være en Internett-basert tjenesteportal med et landsdekkende tjenestetilbud. De tiltak som ligger i portalen skal være godkjent etter samme kriterier, og alle ønskede opplysninger som tilbudets innhold og formål, etc., vil umiddelbart komme frem. Ved bruk av en slik portal ved innkjøp av tiltaksplasser vil det være underordnet om leverandøren representerer privat eller offentlig virksomhet. En slik portal gir mulighet for staten til å forvalte barnevernets ressurser på en måte hvor man får egnet tilbud til en riktig pris. Å være registrert i en slik portal vil være en garanti for at tiltaket er godkjent og kvalitetssikret.

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen iverksette en utredning om utforming og innføring av en Internett-basert tjenesteportal med det formål å gi oversikt og et sammenligningsgrunnlag mellom tilbudene, slik at det i større grad blir mulig å velge det beste tilbudet til det enkelte barn/den enkelte ungdom som skal plasseres utenfor hjemmet, øke kvaliteten på det samlede tilbudet samt bidra til full likebehandling mellom offentlige og private aktører."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Knut Werner Hansen, Britt Hildeng og Espen Johnsen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Olemic Thommessen, fra Sosialistisk Venstreparti, May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, lederen May-Helen Molvær Grimstad, fra Senterpartiet, Maghild Eia, og

fra Venstre, Trine Skei Grande, vil understreke viktigheten av at alle barn som underlegges barnevernets omsorg, har krav på gode tiltak tilpasset de behov det enkelte barnet har. Barnevernet skal gi tilbud om tiltak som i størst mulig grad er basert på kunnskap og forskning. Dette legges det vekt på både fra departementet og Bufdirs side. Det er et høyt prioritert mål å utvikle og implementere kunnskapsbaserte metoder i barnevernet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at forslagsstillerne foreslår en utredning om uforming og innføring av en Internett-basert tjenesteportal til bruk ved kjøp av plasser i barnevernstiltak. De viser til den danske tilbudsportalen, som gir en oversikt over ulike tilbud innenfor sosial sektor. Flertallet vil påpeke at de oppgavene som den statlige barnevernstjenesten ivaretar i Norge, i Danmark blir utført av kommunene. Dette kan føre til et større behov for oversikt over institusjonene i Danmark, siden det er mange beslutningstakere. Bufetat har i dag tilgjengelig informasjon om alle godkjente private institusjoner på sitt nettsted. På bakgrunn av at barnevernet er organisert som det er i Norge, vil en internettportal være av begrenset verdi for beslutningstaker. Det er viktig med større åpenhet rundt barnevernet, og det vil i denne sammenheng være viktig å vurdere å bygge ut informasjonen på Bufetats nettsider til også å gjelde offentlige institusjoner.

Flertallet vil understreke at ideelle organisasjoners institusjoner skal prioriteres framfor kommersielle aktører. Det er viktig å ivareta de ideelle organisasjonenes samfunnsengasjement, og flertallet mener det må legges til rette for et godt og forpliktende samarbeid mellom det statlige barnevernet og de ideelle organisasjonene. Flertallet vil videre understreke at den danske tilbudsportalen bygger på et stykkprissystem som etter flertallets syn gir institusjoner og tiltak lite forutsigbarhet og dårlige rammevilkår. Det er i tillegg uaktuelt for flertallet å konkurranseutsette offentlige institusjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til svar fra Barne- og likestillingsdepartementet til Stortingets familie- og kulturkomité (datert 21. september 2007) hvor det fremgår at departementet legger til grunn at kjøp av institusjonsplasser fra kommersielle aktører skal begrenses (jf. Budsjett-innst. S. nr. 2 (2005-2006)). Disse medlemmer mener det er svært uheldig at man har et system hvor det på den ene side er tillatt å drive kommersiell virksomhet på barnevernsområdet, mens det på den annen side finner sted en forskjellsbehandling av de samme aktører i anbudsprosessen fordi det er et politisk mål fra sittende regjering å avvikle selskaper som har en selskapsform med mulighet for å ta ut utbytte. Hvis man ønsker å begrense disse aktørers virksomhet, er det mest naturlig og redelig å gå til Stortinget med en lovendring om forbud av kommersiell virksomhet i barnevernssektoren. Dette vil bidra til at

disse aktører gis mulighet til å avvikle eller omstille sin virksomhet innen det tidspunkt loven trer i kraft. Den politikk som føres på dette området i dag, bidrar til at seriøse aktører behandles som midlertidige, med levetid frem til staten har bygget ut egen virksomhet og kan overta deres livsgrunnlag. Det vi også ser, er at andre ikke-kommersielle private aktører settes under et uheldig press og er gjenstand for urimelig forskjellsbehandling av Bufetat, med den konsekvens at også disse innskrenker og avviker gode tiltak.

Disse medlemmer ser at mange av de utfordringer og de konflikter som nå preger barnevernet hva gjelder statens plassering av barn og unge i egnet tiltak, synliggjør problemer knyttet til mangel på åpenhet, utilstrekkelige godkjenningsordninger, manglende likebehandling og for lite vekt på kvalitet og mangfold i anbudsprosessen. I stedet ser det ut til at lavest mulig pris er det eneste kriterium som legges til grunn. Manglende åpenhet og utilstrekkelig tilgjengelighet av informasjon er en grunnleggende svakhet i dagens anbudsprosess. Særlig gjelder dette informasjon om statens egne tiltak.

Disse medlemmer finner det urimelig at ikke statlige tiltak deltar i anbudsrundene på lik linje med private aktører. Debatten om de negative konsekvensene av de anbudsprosesser som gjennomføres i Bufetat, illustrerer behovet for større åpenhet om tilbudene og reell likebehandling, slik at tilbud som verktøy blir gjennomført på en riktig og god måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Bufetat har fått ansvaret for ressursforvaltningen i barnevernet. Det er viktig at Bufetat da har som overordnet mål at all deres virksomhet og bruken av ressurser skal synliggjøres og dokumenteres for omverdenen. Disse medlemmer mener at etableringen av en tjenesteportal vil kunne bidra til bedre ressursforvaltning. På grunnlag av informasjon i portalen vil det bli enklere for staten å vise til dokumentasjon på at staten forvalter midler brukt på barnevernstiltak på en fornuftig måte.

Disse medlemmer viser til statsrådets presisering av hvordan man vurderer kvalitet i henholdsvis statlige og private tiltak. At det ikke foreligger en godkjenningsordning av de statlige tiltakene på linje med de private, finner disse medlemmer å synliggjøre en forskjellsbehandling som ikke virker rimelig. Derfor ligger det i forslaget at både statlige og private tiltak skal gjennom den samme godkjenning for å kunne stå i portalen.

Disse medlemmer mener likebehandling og åpenhet er problemområder som ser ut til å utgjøre hovedkjernen i de utfordringer sektoren er stilt overfor. Disse medlemmer er derfor ikke fornøyd med at departementet bare vil ta opp til vurdering å bygge ut Bufetats nettside, og at man med utbygging mener å legge inn navnet på offentlige institusjoner. Bufetat har i dag liggende en liste på sin nettside med navn på godkjente private tiltak uten noen form for informasjon om den enkelte virksomhet. Listen bidrar ikke til innsyn i

barnevernets tjenestetilbud. I den danske tjenesteportalen ligger informasjon om tolv ulike forhold ved tjenestetilbudet, herunder en rekke underpunkter, det vil si et meget omfattende sett av informasjon.

Disse medlemmer viser til at statsråden mener det er viktig at barn og unge gis et tilbud med høyt faglig nivå. Garantien for at så skjer er at man systematisk skaffer kunnskap om de ulike former for tiltak og anvendte metoder, og at man har mulighet til å sammenligne ulike tilbud. I dag kanaliseres forskningsmidler i sektoren til offentlig virksomhet, og det er derfor begrensede muligheter for private aktører til å få dokumentert kvaliteter ved egen virksomhet. Likevel vet vi at en del av de metoder og konsepter man bruker i private virksomheter, er meget gode og har åpenbare effekter i forhold til ulike målgrupper av barn og unge. I en tjenesteportal kan brukeres tilbakemeldinger gjennom resultat av brukerundersøkelser, statistikk, tilsynsrapporter fra fylkesmannen og forskning legges frem som dokumentasjon på kvaliteten i tilbudet. Tjenesteportalen vil også bedre tilgangen på informasjon til bruk i forskning på området.

Disse medlemmer finner at staten, gjennom Bufetat, har uforholdsmessig stor makt hva angår plassering av barn og unge i barnevernstiltak. Bufetat har ansvaret for godkjenning og kvalitetssikring av og kontroll med tiltakene. De er også ankeinstans for klager på vedtak. I tillegg skal Bufetat stå for gjennomføring av anbudsrunderne i forhold til aktører som er i konkurranse med statens egne tiltak. Når vi nå er i en situasjon hvor det er politiske føringer om forskjellsbehandling mellom private og statlige aktører, finner disse medlemmer at systemet ikke ivaretar de overordnede mål for barnevernet. Disse medlemmer mener det derfor heller ikke er riktig at Bufetat skal administrere og kvalitetssikre informasjonen som skal ligge inne i en slik portal. Disse medlemmer ser for seg at en slik portal etter hvert også vil kunne omfatte andre offentlige tilbud på velferdsområdet. Den danske tjenesteportalen gir full oversikt over Danmarks totale tilbud blant annet innen rusomsorg, barnevern, plassering i omsorgsboliger og tiltak i forhold til funksjonshemmede. Portalen er direkte underlagt sosialministeren i Danmark, og disse medlemmer mener man bør vurdere å legge portalen til Helse- og omsorgsdepartementet her i Norge.

Disse medlemmer legger til grunn at vi har et barnevern i Norge som består av offentlige og private aktører. Hovedmålet for sektoren må være å sikre barn og unge tilpassede tilbud av høy kvalitet. En tjenesteportal er et nyttig verktøy i denne sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre mener ideelle barnevernsinstitusjoner utgjør et viktig alternativ til de statlige institusjonene. Det er viktig at de ideelle institusjonene sikres forutsigbare driftsvilkår og en finansiering som gir dem mulighet til å gi barn og unge et tilbud av høy kvalitet. Disse medlemmer mener dagens anbudssystem gjør at barnets beste ikke alltid blir styrende for hvilket omsorgstilbud staten gir barnet. Disse medlemmer mener Regjeringen bør utvide unntaket fra anskaffelsesreglementet når det gjelder kjøp av helse- og sosialtjenester til også å gjelde barnevernstjenester, for å fjerne kravet om anbudsprosess mellom ulike ideelle organisasjoner.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen iverksette en utredning om utforming og innføring av en Internett-basert tjenesteportal med det formål å gi oversikt og et sammenligningsgrunnlag mellom tilbudene, slik at det i større grad blir mulig å velge det beste tilbudet til det enkelte barn/den enkelte ungdom som skal plasseres utenfor hjemmet, øke kvaliteten på det samlede tilbudet samt bidra til full likebehandling mellom offentlige og private aktører.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til sine merknader, og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:98 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Olemic Thommessen, Elisabeth Aspaker, André Oktay Dahl, Sonja Irene Sjøli og Svein Flåtten om utredning og innføring av Internett-basert tjenesteportal til bruk ved kjøp av plasser i barnevernstiltak - vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 11. desember 2007

May-Helen Molvær Grimstad
leder

May Hansen
ordfører

